

Rola Komitetu 255 w procedurze wyboru sędziów Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, składający się Trybunału Sprawiedliwości, Sądu i Sądu do spraw Służby Publicznej, jest głównym organem władzy sądowniczej w Unii Europejskiej. Artykuł poświęcony jest „Komitetowi 255” powstałemu na mocy Traktatu Lizbońskiego i biorącemu udział w procedurze wyboru sędziów do Trybunału Sprawiedliwości.

Każde państwo członkowskie mianuje jednego sędziego Trybunału (za wspólnym porozumieniem rządów Państw Członkowskich) i przed 1 grudnia 2009 (kiedy do zaczął obowiązywać Traktat Lizboński) państwa miały całkowitą dyskrecjonalność co do wyboru osób mianowanych na sędziów. Model ten poddany był krytyce ze względu na brak jakichkolwiek wspólnych standardów (poza kryteriami traktatowymi, które były i są bardzo lakoniczne) i brak kontroli ze strony Wspólnoty¹. Dlatego też w Traktacie o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej powołano nowy organ nazwany od numeru odpowiedniego przepisu „Komitet 255”.

Artykuł 255

Ustanawia się komitet, którego zadaniem jest opiniowanie kandydatów do wykonywania funkcji sędziego i rzecznika generalnego w Trybunale Sprawiedliwości i Sądzie przed ich mianowaniem przez rządy Państw Członkowskich zgodnie z artykułami 253 i 254.

Komitet składa się z siedmiu osóbtości wybranych spośród byłych członków Trybunału Sprawiedliwości i Sądu, członków krajowych sądów najwyższych i prawników o uznanej kompetencji, przy czym jedną z kandydatur proponuje Parlament Europejski. Rada przyjmuje decyzję ustanawiającą reguły funkcjonowania komitetu oraz decyzję mianującą jego członków. Rada stanowi na wniosek prezesa Trybunału Sprawiedliwości.

Zadaniem Komitetu jest opiniowanie osób, które państwa członkowskie zamierzają mianować na sędziów TSUE. Państwa mają obowiązek przeprowadzenia uprzedniej konsultacji z Komitetem. Procedura stosowana przez Komitet została szczegółowo uregulowana w decyzji Rady Unii Europejskiej 2010/124/UE². Oczywiście, państwa nie są związane opinią Komitetu, jednak biorąc pod uwagę, że

¹ Np. Daniel Kelemen „The Political Foundations of Judicial Independence in the European Union”, http://www.euce.org/eusa/2011/papers/5b_kelemen.pdf.

² Decyzja Rady z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie zasad działania komitetu, o którym mowa w art. 255 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

aby powołać kandydata/kandydatkę na sędziego niezbędny jest konsensus w Radzie Unii Europejskiej, a opinie przekazywane są wszystkim państwom członkowskim, należy sądzić, że rola Komitetu jest znacząca, a jego opinie brane pod uwagę. Potwierdzają to dane dotyczące wyboru sędziów TSUE z ostatnich lat³.

Kandydatury zgłaszane są przez państwa do Sekretariatu Komitetu, wraz z pełną dokumentacją składającą się z życiorysu kandydata/kandydatki, listu motywacyjnego, listy publikacji, ostatniej publikacji oraz uzasadnienia podjęcia decyzji co do wyboru kandydata/kandydatki przez państwo członkowskie. Komitet może poprosić o przesłanie dodatkowych informacji, wszystkie dokumenty poddawane są ocenie w pierwszym etapie prac Komitetu. Komitet zaznajamia się również z procedurą krajową wyboru kandydata/kandydatki (m.in.: kto dokonuje wyboru, przebieg procedury).

W kolejnym etapie przeprowadzane jest godzinne przesłuchanie kandydata/kandydatki za zamkniętymi drzwiami (jednakże w przypadku ponownego wyboru na sędziego Panel nie może przesłuchiwać kandydata). Na przesłuchaniu musi być obecnych co najmniej 5 z 7 członków Komitetu. Dotyczy ono takich zagadnień i kryteriów jak: znajomość prawa, doświadczenie zawodowe, możliwość pełnienia obowiązków sędziego, umiejętności językowe, predyspozycje do pracy w międzynarodowym zespole oraz niezawisłość..

Opinia Komitetu wraz z uzasadnieniem przesyłana jest do wszystkich państw członkowskich, Komitet może zostać również zaproszony do zaprezentowania swojego stanowiska na spotkaniu Rady Unii Europejskiej. Opinie Komitetu stanowią dokumenty stron trzecich w rozumieniu Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001⁴ i dlatego opinie nie są upubliczniane ze względu na ochronę prywatności kandydatów⁵.

W skład Komitetu 255 wchodzi 7 osób, obecnie (od 11 lutego 2014) są to: Jean-Marc Sauve (były przewodniczący francuskiej Rady Stanu, obecnie przewodniczący Komitetu), Luigi Berlinguer (były europoseł), Pauliine Koskelo (była prezeska Sądu Najwyższego Finlandii), Lord Mance (były sędzia Sądu Najwyższego Wielkiej Brytanii), Péter Paczolay (były prezes Trybunału Konstytucyjnego Węgier), Christiaan Timmermans (były sędzie TSUE) i Andreas Vosskuhle (były prezes

³ "Opinie panelu, pozytywne jak i negatywne, są zawsze brane pod uwagę przez państwa członkowskie" - w latach 2010-2013 Komitet wydał 67 opinii, z tego 7 było negatywnych - Third Activity Report of the Panel provided for by Article 255 of the Treaty on the Functioning of the European Union, SN 1118/2014 (2013), s. 10.

⁴ Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji.

⁵ Taka interpretacja została potwierdzona przez wyrok TSUE *European Commission v. The Bavarian Lager Co. Ltd* z 29 czerwca 2010, C-28/08 P.

Trybunału Konstytucyjnego Niemiec)⁶. Kandydatów na członków Komitetu nominuje prezes TSUE, a zatwierdza Rada Unii Europejskiej.

Pomimo tego, że transparentność samej działalności Komitetu jest minimalna (przesłuchania odbywają się za zamkniętymi drzwiami, a opinie o kandydatach nie są upubliczniane), Komitet co roku publikuje raport ze swojej działalności, który obejmuje następujące elementy: podsumowanie pracy Komitetu, interpretacja traktatowych kryteriów, które musi spełniać sędzia TSUE oraz metody pracy Komitetu⁷. W latach 2010-2013 Komitet wydał 67 opinii, z tego 7 było negatywnych.

Powołanie „Komitetu 255” jest istotnym zdarzeniem, ograniczającym częściowo dyskrejonalność państw członkowskich i gwarantującym ujednoczenie interpretacji kryteriów traktatowych, które muszą być spełnione przez potencjalnego sędziego TSUE. Jednakże warto podkreślić, że Komitet nie ma bezpośredniego wpływu na skład Trybunału, nie może faworyzować żadnej ze specjalizacji, płci ani poglądów, a jedynie może oceniać i opiniować kandydatów. Tak długo, jak państwa członkowskie będą zgłaszały tylko jednego kandydata/kandydatkę na stanowiska sędziego rola Komitetu w zakresie kształtowania składu Trybunału będzie mimo wszystko ograniczona. Tak naprawdę nie istnieje żaden mechanizm zapewniający, że skład Trybunału będzie różnorodny pod względem doświadczenia, specjalizacji czy płci⁸. Ponadto Komitet nie może w żaden sposób interweniować, gdy państwo decyduje się nie wybierać na kolejną kadencję swojego sędziego – tak więc pozbawiony jest głosu w wielu przypadkach gdy kadencja sędziów TSUE jest odnawialna.

---

⁶ Decyzja Rady z dnia 11 lutego 2014 r. w sprawie mianowania członków komitetu, o którym mowa w art. 255 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (2014/76/UE).

⁷ Ostatni raport opublikowano za 2013 rok, Third Activity Report of the Panel provided for by Article 255 of the Treaty on the Functioning of the European Union, SN 1118/2014 (2013).

⁸ Lord Mance, “The Composition of the European Court of Justice”, wykład dla United Kingdom Association for European Law z 19 października 2011.